

Byung-Chul Han. *Vyhořelá společnost*. Praha: Rybka Publishers, 2016, 283 s., z něm. přel. R. Baroš; 283 ISBN 978-80-87950-05-0.

Autorem této pozoruhodné knihy je v jihokorejském Soulu narozený, ale již více než čtyři desítky roků v Německu žijící muž, který zde studoval německou literaturu a teologii a přednášel filosofii na vysokých školách v Basileji a v Karlsruhe. Po krvavé první světové válce, která vyvolala velkou morální krizi, zánik několika evropských monarchií, vznik bolševismu, fašismu a nacismu, a po druhé, ještě mnohem krvavější světové válce a rozdělení světa na dvě mocenská centra – západní a sovětské – po této dramaticky infernální scéně vznikala více či méně tvrdě kritizující literatura západní kultury a jejího společenského života. Po rozpadu obou výše zmíněných světových mocenských center nenastal „konec dějin“, naopak dějiny se vrátily ke studeným i horkým válkám a mír mezi velmocemi byl udržován hrozbou zkázy světa v atomové válce. Posléze vítězný individuální kapitalismus odstranil státní kapitalismus a nastal nový společenský řád, v němž se zvyrazňovaly nedostatky života globálního kapitalismu a hledaly se jejich historicko-ekonomické chyby spolu s průvodními sociologickými, politologickými a psychologickými nedostatky. Ony psychologické aspekty analyzuje a vykládá, krom jiných autorů, jako jsou neopsychoanalytik a humanista E. Fromm, sociolog „tekuté společnosti“ Z. Bauman a další, autor „vyhořelé společnosti“, díla, které je předmětem naší recenze.

Termín „vyhoření“ se dnes stal názvem a popisem psychofyziologického stavu únavy, syndromu unaveného jedince, paradoxně neplodně hyperaktivního, avšak pracovně deaktivovaného, upadlého do rezignace a pocitů ztráty psychické i fyzické síly, úpadku zájmů, pozornosti a rozvoje deprese. Těch jedinců je příliš mnoho, a tak se syndrom vyhoření stává syndromem společnosti, zároveň má ovšem své společenské příčiny, resp. sociologicko-ekonomické důsledky v životních poměrech sociálního života mnoha lidí. „Vyhořelá společnost“ je současná společnost, především se západní euroamerickou kulturou, která vedle „společnosti únavy“ má ještě další nežádoucí syndromy, které ji diskvalifikují pro šťastný život a které autor činí předmětem hluboké analýzy a plastické deskripce; jsou to: „společnost únavy“, společnost transparence, společnost nacházející se „v digitálním roji“ a „v agonii Eróta“. Obecně vzato, je to společnost, které chybí ustálený řád a hranice mezi dobrem a zlem, vnitřním a vnějším, proti jejichž zrušení zaviněnému zejména globalizací byl člověk starého světa imunní. Unavená společnost je plná paradoxů, které autor recenzované knihy zajímavě popisuje: nápadná je např. nuda vládoucí přes působení nesčetných stimulací, umělých stimulátorů a užívání neurostimulantů; autor knihy cituje Waltera Benjamina, který tuto „hlubokou nudu“ nazval „snivým ptáčetem, které snáší vejce zkušenosti“, a zdá se, že nadchází „konec lásky“, která „se stává obětí nekonečné svobody kvůli rozmanitosti voleb a nutkání k rozmanitosti“...

Recenzovaná kniha byla již přeložena do dvaceti jazyků, což svědčí o velkém zájmu o její obsah. Lze říci, že je to kniha velmi čtivá, nepřináší přízemní senzace, zato hodně překvapivá fakta, která dokládá působivými doklady a výklady.

Milan Nakonečný
(TF JU, nakonecny@tf.jcu.cz)